

Bilaga 5 Underlag för äskande av medel från CM 2

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer successivt att ansöka om medel för framtagande av de lokala åtgärdsprogrammen och de underlag som krävs för att kunna föreslå åtgärder samt arbetet med att fasa ut användning av giftiga båtbottnfärger.

Miljöförvaltningen ansöker i samband med VP 2018 om tilldelning av 9,2 mnkr för 2018 ur Central medelsreserv 2 för arbetet med lokala åtgärdsprogram och utfasning av giftiga båtbottnfärger fördelat enligt följande:

- Färdigställande av nio lokala åtgärdsprogram inför politisk behandling: 1,7 mkr.
- Framtagande av underlag för att fortsätta arbetet med tre lokala åtgärdsprogram under 2018: 6,0 mkr.
- Fortsatt arbete med utfasning av giftiga båtbottnfärger: 1,0 mkr.
- Fortsatt arbete med undersökning av båtuppläggningsplatser: 0,5 mkr

Erhållna medel i samband med VP 2017 och T1

Sökta medel:

Inom ramen för VP 2017 och T1 erhöll miljöförvaltningen totalt 5,9 Mkr

Ansökan om medel i samband med VP inför 2018 för framtagande av lokala åtgärdsprogram i prioriterade vattenförekomster under 2018; 7,7 Mkr

Miljöförvaltningen ansöker i samband med VP om tilldelning av 7,7 mkr för 2018 ur Central medelsreserv 2 för arbetet med lokala åtgärdsprogram fördelat enligt följande:

- Färdigställande av nio lokala åtgärdsprogram inför politisk behandling: 1,7 mkr. Dessa är:
 - Trekanten
 - Långsjön
 - Råcksta Träsk
 - Judarn
 - Kyrksjön
 - Magelungen
 - Drevviken
 - Forsån
 - Ulvsundasjön

- Framtagande av underlag för att fortsätta arbetet med tre lokala åtgärdsprogram under 2018: 6,0 mkr. Dessa är:
 - Riddarfjärden
 - Årstaviken
 - Flaten

Arbetet med att färdigställa de lokala åtgärdsprogrammen kommer att pågå fram till dess att samtliga åtgärdsprogram är politiskt behandlade vilket ska vara genomfört senast 2019 enligt den nuvarande planeringen. Genomförandet av åtgärderna kommer därefter att pågå till dess miljö kvalitetsnormerna ska följas, i dagsläget senast 2027.

Bakgrund

Genom implementeringen av vattendirektivet i miljöbalken har kommunerna fått en nyckelroll i att genomföra och driva på arbetet med att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och förvaltningsplaner fastställer vilka åtgärder som bör genomföras av kommunerna inom de olika åtgärdsområdena. Det är dock först i lokala åtgärdsprogram som vattenarbetet kan konkretiseras på en sådan nivå att operativa åtgärder kan identifieras och kostnader för att nå god vattenstatus kan beräknas.

Miljöförvaltningen har tagit fram en handlingsplan som pekar ut vägen mot att uppnå god vattenstatus i Stockholms vattenförekomster till år 2021 eller senast till år 2027. Handlingsplanen antogs av Kommunfullmäktige den 9 mars 2015. Syftet med planen är att visa hur vattenarbetet behöver utvecklas för att få ett tydligt fokus på operativa åtgärder. En central del är att utarbeta lokala åtgärdsprogram. För Stockholms stads del handlar detta om att konkretisera vilka åtgärder som krävs för att uppnå god ekologisk och kemisk status i stadens 23 vattenförekomster

De lokala åtgärdsprogrammen kommer att utarbetas i nära samarbete med Stockholm Vatten Avfall AB (SVOA) samt i samarbete med förvaltningar i staden, andra kommuner och aktörer främst genom de redan etablerade regionala vattensamarbeten som berör Stockholms vattenförekomster.

I de fall det redan finns kännedom om påverkan, som är av stor betydelse för att vattenförekomsten inte uppnår god vattenstatus, bör konkreta fysiska åtgärder kunna inledas parallellt med framtagandet av åtgärdsprogram. Dessa åtgärder behöver genomföras av framförallt SVOA och trafikkontoret, men även andra nämnder.

Nytta för staden

De lokala åtgärdsprogrammen är en mycket viktig del för att underlätta stadens planarbete och utveckling av infrastrukturen. De lokala åtgärdsprogrammen krävs för att kunna bedöma hur miljökvalitetsnormerna i stadens vattenförekomster ska kunna följas. Därtill kommer arbetet med att nå god vattenstatus generera en rad ekosystemtjänster, som Stockholms medborgare och besökare har nytta av. Det handlar exempelvis om förbättrat fiske, bättre badvattenkvalitet, renare dricksvatten och stärkta möjligheter till rekreation och friluftsliv.

Tidsplan

I handlingsplanen för god vattenstatus framgår stadens nya övergripande mål för vattenarbetet. Stockholms sjöar, kustvatten och vattendrag ska uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Det innebär i de flesta fall att god ekologisk och kemisk status skall nås till år 2021 eller senast till år 2027. För att nå detta mål behöver lokala åtgärdsprogram, med syfte att följa miljökvalitetsnormerna, vara framtagna för alla stadens vattenförekomster i god tid innan normerna ska vara uppfyllda.

Miljöförvaltningen Miljöanalys

Fleminggatan 4
Box 8136
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 28 792
Växel 08-508 28 800
juha.salonsaari@stockholm.se
stockholm.se

Miljöförvaltningen har i samverkan med övriga förvaltningar samt SVOA tagit fram en prioriteringsordning för när lokala åtgärdsprogram senast behöver vara framtagna, per vattenförekomst, för att operativa åtgärder i sin tur ska hinna genomföras och god status ska kunna nås inom den av vattenmyndigheterna uppsatta tidsfristen. Prioriteringsordningen innebär att

åtgärdsprogram ska tas fram för samtliga vattenförekomster fram till 2019.

Genomförande

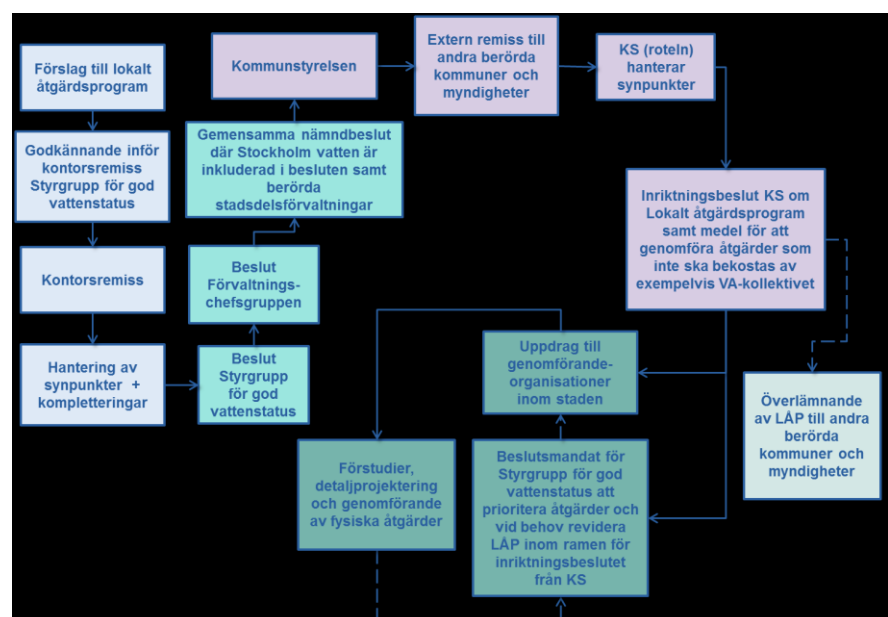
Åtgärdsprogrammen ska konkretiseras på en sådan nivå, med geografisk upplösning, att lämpliga och möjliga åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten och uppnå normerna kan identifieras. Åtgärdernas totala kostnader ska uppskattas (investerings- och driftskostnader) och en kostnads/effektivitetsvärdering ska göras av varje förslag till åtgärd.

Framtagande av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster utgår från de erfarenheter som vunnits inom pilotområdet Bällstaån och ske i nära samverkan med övriga förvaltningar, SVOA samt grannkommuner.

De olika underlag som behövs till åtgärdsprogrammen upphandlas och ska tas fram av konsult som arbetar i nära samverkan med miljöförvaltningen och andra viktiga aktörer inom staden.

De lokala åtgärdsprogrammen ska fungera som ett underlag för berörda aktörer inom avrinningsområdet så att dessa kan ta beslut om genomförande av operativa åtgärder och avsätta medel för insatser som behövs för att vattenförekomsterna ska kunna uppnå miljökvalitetsnormerna.

Arbetet med att ta fram ett lokalt åtgärdsprogram kräver samverkan på många nivåer, vilket innebär att processen är tidskrävande. I figur 1 åskådliggörs processen schematiskt. Med färdigställande inom ramen för denna ansökan avses en version som tas upp för beslut av styrgrupp för god vattenstatus.

Miljöförvaltningen
Miljöanalys

Fleminggatan 4
Box 8136
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 28 792
Växel 08-508 28 800
juha.salonsaari@stockholm.se
stockholm.se

Figur 1. Schematisk bild den formella beslutsprocessen för framtagande av lokala åtgärdsprogram. Med färdigställande inom ramen för denna ansökan avses en version som tas upp för beslut av styrgrupp för god vattenstatus. Därtill kommer att avtal kommer att behöva träffas med andra kommuner som ligger inom avrinningsområdet för någon av stadens vattenförekomster.

Just nu pågår en diskussion om hur ansvaret för stadens dagvattenhantering skall fördelas. Kommunfullmäktige har i budgeten för 2018 lämnat ett tydligt uppdrag om detta till Trafiknämnden och SVOA. Det är angeläget att detta arbete bedrivs skyndsamt.

Ansökan om medel från CM 2 för arbete med utfasning av giftiga båtbottnfärger under 2018 1,5 Mkr

Miljöförvaltningen ansöker i samband med VP 2018 om tilldelning av 1,0 mkr för 2018 ur Central medelsreserv 2 för arbetet med utfasning av giftiga båtbottnfärger enligt följande.

Arbetet genomförs i projektform och syftar till att fortsätta undersöka omfattningen av giftiga båtbottnfärgers förekomst på båtskrov på stadens båtklubbar och därefter prioritera åtgärder. Ansökan avser medel för att kunna fortsätta studien som utförs av konsult: 1,0 Mkr.

Medlen är nödvändiga för att kunna genomföra projektet eftersom det inte kan finansieras genom tillsynsintäkter. Om ansökan inte beviljas kommer projektet inte att fortsätta under 2018.

För att värdera den historiska belastningen från använda båtbottnfärger behöver marken på båtuppläggningsplatser provtas. Ett fåtal platser har provtagits under 2017 men arbetet behöver fortsättas och ansökan avser konsultmedel: 0,5 Mkr.

Sökta medel är nödvändiga för att kunna genomföra projektet eftersom det inte kan finansieras genom tillsynsintäkter. Om ansökan inte beviljas kommer arbetet inte att fortsätta under 2018.

Bakgrund

I Mälaren som är Stockholms dricksvattentäkt är det sedan många år förbjudet att använda båtbottnfärger som innehåller biocider och som kräver godkännande av Kemikalieinspektionen för att få användas. Endast färger med ett innehåll som inte kräver ett godkännande av Kemikalieinspektionen får användas i Mälaren. Sedan den 1 augusti 2016 är det också straffbart enligt 29 kap 3 § 20 p miljöbalken att använda biocidfärger i insjöar.

Användning av färger innehållande biocider i Östersjön kan medföra att miljö kvalitetsnormer för vatten överskrids lokalt, vilket bl.a. är fallet i Brunnsviken, och leda till miljöskada. Miljöförvaltningens arbete med informations spridning av färgernas effekter och att verka för utfasning av biocidfärger även i Östersjön är därför angeläget.

En sammanställning av information om föroreningssituationen vid Stockholms båtuppläggningsplatser gjordes 2013¹. Vid den tiden hade undersökningar av markföroreningar gjorts vid nio av stadens 80 båtuppläggningsplatser. Vid tre av dem hade även föroreningar i sedimenten undersökts och vid ett av dem hade dessutom metallhalter i vatten analyserats. Sammantaget visar resultaten att föroreningsnivån är hög eller mycket hög vid de undersökta platserna och att båttaktiviteter fortsatt släpper ifrån sig höga halter giftiga ämnen. Halterna överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för förorenad mark, både för *mindre känslig markanvändning* och *känslig markanvändning*. Situationen är troligtvis liknande vid de flesta andra båtuppläggningsplatserna i staden. Flera studier och sammanställningar visar att föroreningsgraden ofta är mycket hög vid båtuppläggningsplatser, framförallt när det gäller koppar, zink, bly, kvicksilver och kadmium.

Miljöförvaltningen arbetar strategiskt med att låta undersöka båtar på båtklubbar inom Stockholms stad med avseende på förekomst av biocider på båtskroven. Syftet är att bistå båtklubbarna med underlag för vilka båtar som behöver saneras och även kontrollera att klubbarna aktivt fasar ut användningen av biocidfärger på båtar hemmahörande i hamn belägen i Mälaren. För Östersjön syftar arbetet i första hand till att verka för en frivillig utfasning av biocidhaltiga färger. Vid överskridande av miljö kvalitetsnormer i Östersjön har nämnden dock en skyldighet att ställa de krav som behövs för att normerna ska följas.

Ca 70-80 % av alla båtar som har mätts hittills inom ramen för projektet har haft biocider på sina skrov.

Genomförande

Under hösten 2017 har en konsult som kan mäta metaller på båtskrov handlats upp för arbetet 2018. Ett villkor för avtalets fullföljande kommer dock vara att nämnden beviljas sökta medel ur CM 2.

Miljöförvaltningen
Miljöanalys

Fleminggatan 4
Box 8136
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 28 792
Växel 08-508 28 800
juha.salonsaari@stockholm.se
stockholm.se

¹ Pettersson, M. (2013) PM, Dnr 2013-6083, Sammanställning av information om föroreningar vid båtuppläggningsplatser i Stockholm.

Nyttan för staden

Projektet är en viktig del i det sammantagna arbetet med vatten i staden och skyddet för Mälaren som stadens dricksvattentäkt. Resultatet av mätningarna utgör även underlag för de bedömningar förvaltningen behöver göra i samband med framtagande av lokala åtgärdsprogram.

Tidplan

Målet är att kunna utföra mätningar på samtliga båtclubbar i staden. Årligen mäts ca 700-1000 båtar inom ramen för projektet. Nämnden bedömer att mätningar kommer att behöva utföras under minst ytterligare tre år.